

N:o 4.

Ank. till Riksd. Kansli den 9 Febr. 1877, kl. 6 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckta motioner, dels om ändring af 20 kap. 18 § Strafflagen, dels om tillägg till 5 kap. 3 § samma lag, dels ock angående inrättande af särskilda fängelser för minderåriga straffångar.

Dessa motioner hafva väckts inom Andra Kammaren af Herrar *I. Asklöf* och *H. L. Rydin*; och har till en början, Herr Asklöf (motion N:o 16) föreslagit: »att Riksdagen för sin del bifaller den förändring i 18 § af 20 kap. Strafflagen, att den hänvisning om förlust af medborgerligt förtroende för brott enligt 1 § af samma kapitel, hvilken i samma 18 § är föreskrifven, uteslutes.»

Det brott, hvarom 20 kap. 1 § Strafflagen handlar, är första resan stöld, begången under sådana omständigheter att den ej kan hänföras till de så kallade kvalificerade stölderna.

Under medgifvande att afsevärda skäl kunna anföras för upphäfvande af stadgandet om förlust af medborgerligt förtroende för dylikt brott, tvekar likväl Utskottet att under nuvarande förhållanden tillstyrka bifall till motionärens förslag.

Strafflagstiftningen rörande stöld har under senare årtionden blifvit i flera afseenden mildrad, och det torde vara betänkligt att, åtminstone för närvarande, derutinnan gå längre. I allmänna omdömet, på hvilket lagstiftaren alltid måste fästa behörigt afseende, är otvifvelaktigt stöld ett särdeles vanfrejdande brott; och då för denna förbrytelse enligt gällande lag kan ådömas förlust af medborgerligt förtroende på så kort tid som ett år, synes lagstiftaren, i bemödandet att åt samhället så snart som möjligt återgifva brottslingen rehabiliterad, redan hafva gått så långt, som med det allmänna folkmedvetandet är förenligt.

Bih. till Riksd. Prot. 1877. 7 Saml. 3 Häft.

Lika viktigt, som det för samhället är att underlätta en frigifven brottslings sträfvan att erhålla ärligt förvärf och dymedelst ej blott minska faran för ett upprepande af hans förbrytelse, utan äfven till nyttigt arbete återvinna en på afvägar kommen samhällsmedlem, måste det också vara, att ej samhällets öfriga medlemmar och i främsta rummet arbetsgifvare genom lagstiftningen utsättas för olägenheten att, utan kännedom om förhållandet, i sina hem och i sitt arbete emottaga personer, som nyss begått vanfrejdande brott, utan att ens någon tid hafva visat prof på sin förbättring; och är en stöld begången under synnerligt förmildrande omständigheter, torde i de flesta fall inga svårigheter möta för den, som dertill gjort sig skyldig, att i sin hemort erhålla arbetsförtjenst, äfven om han på någon kortare tid är dömd medborgerligt förtroende förlustig. Högst olämpligt synes det äfven Utskottet att medgifva en från fängelset nyss utkommen, för stöld straffad brottsling alla medborgerliga rättigheter. Vore han ej ådömd förlust af medborgerligt förtroende, kunde deltagande i t. ex. riksdagsmannaval och alla kommunala angelägenheter honom ej förvägras, om han eljest vore dertill berättigad. I sådant fall skulle ej heller kunna förmenas honom att med laga verkan aflägga vittnesmål; men att tillerkänna tjufvens intyg egenskap af laga bevis, innan han genom någon tids oklanderligt uppförande kan anses hafva återvunnit det förtroende, han förverkat, synes Utskottet ingalunda vara välbetänkt, särdeles vid det förhållande, att vår lag gifver två vittnens sammanställande intyg egenskap af fullt bevis, utan att åt domaren inrymma den omfattande pröfning af vittnesmålen verkan, som andra länders lagstiftning medgifver.

Slutligen anser sig Utskottet böra påpeka att, äfven om öfvervägande skäl skulle anses tala för en förändring i den syftning motionen angifver, bifall till det framställda förslaget likväl icke torde böra ifrågakomma i den ringa utsträckning, som det erhållit. Förlust af medborgerligt förtroende är nemligen stadgad för flera brott, som ingalunda äro af mera vanfrejdande beskaffenhet, än första resan stöld, och särskildt skulle genom bifall till motionärens förslag den oformlighet uppkomma, att, då stöld enligt 20 kap. 1 § Strafflagen ej skulle medföra förlust af medborgerligt förtroende, en dylik påföljd likväl kvarstode för alla s. k. kvalificerade stölder, ehuru vid dessa senare brott ofta kunna förekomma så mildrande omständigheter, att de ej mera än flertalet förbrytelser mot förstnämnda paragraf torde böra drabbas af ifrågavarande påföljd. Sammanhanget mellan lagens olika straffbestämmelser skulle sålunda i väsentlig mån rubbas genom den af motionären föreslagna förändring.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, anser sig Utskottet böra vördsamt hemställa,

att Herr Asklöfs ifrågavarande motion ej måtte af Riksdagen bifallas.

Herr Rydins motion (N:o 18) åter afser dels ett tillägg till 5 kap. 3 § Strafflagen och dels aflåtande af en underdånig skrifvelse angående inrättande af särskilda fängelser för minderåriga straffångar, som ej fyllt aderton år.

3 § i 5 kap. Strafflagen är nu af följande innehåll:

»Begår den brott, som fyllt femton, men ej aderton år, då skall dödsstraff eller straffarbete på lifstid till sådant arbete från och med sex till och med tio år nedsättas.»

Och är det tillägg, Herr Rydin till denna § ifrågasatt, så lydande:

»Dömes brottsling af den ålder, nu säges, till straff, som i allmänhet medför förlust af medborgerligt förtroende, då skall han ej till sådan påföljd dömas, vare dock oskicklig att, intill dess den ådömda strafftiden utlupen är, vittnesmål aflägga.»

Hvad nu denna del af motionen angår, anser sig Utskottet böra fästa uppmärksamheten derå, att hvad i ofvannämnda hänseenden anförts om första resan stöld måste gälla i ännu högre grad, då fråga är äfven om de allra gröfsta förbrytelser, samt särskildt på olämpligheten deraf att medgifva en person, som gjort sig skyldig till ett i allmänhet vanfrejdande brott, rätt att omedelbart efter undergåendet straff med laga verkan aflägga vittnesmål.

Oanmärkt bör ej heller lemnas det mindre lämpliga, att i Strafflagen införa ett till rättegångsordningen så uppenbart hörande stadgande, som det om behörighet att aflägga vittnesmål; och får Utskottet alltså vördsamt hemställa,

att Herr Rydins förslag om tillägg till 5 kap. 3 § Strafflagen ej måtte vinna Riksdagens bifall.

Beträffande senare delen af sin motion har Herr Rydin anfördt, att sedan Riksdagen i underdånig skrifvelse den 24 Maj 1873 hos Kongl. Maj:t anhållit, bland annat, det Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande huruvida ej lagen borde undergå förändring i den syftning, att förbrytare under 18 år måtte kunna, i stället att för undergående af ådömdt straff hållas i de vanliga straffanstalterna, insättas i särskilda af staten eller med Konungens tillstånd af enskilde inrättade förbättringsanstalter, der en för deras sedliga upptuktelse och fysiska utveckling mera ändamålsenlig behandling kunde dem egnas, samt till näst derpå följde Riksdag framlägga de förslag i ärendet, som påkallade Riksdagens medver-

kan eller godkännande, så hade för unga förbrytare och andre, som ej ännu gått långt på brottets bana, vid Nya Varfvet i närheten af Göteborg blifvit iordningstaldt ett fängelse, som upptog vissa personer, hvilka, dömde till straffarbete på viss tid *utöfver två år*, vid strafftidens början icke uppnått aderton år eller ock efter fyllda aderton år blifvit dömde för brott, som icke medfört medborgerligt förtroendes förlust och icke heller varit för sådant brott straffade. Någon särskild uppmärksamhet hade likväl icke blifvit egnad åt de unga förbrytare, som, befinnande sig i åldern af 15—18 år, ej gjort sig skyldige till så groft brott att de kunde få sig ådömdt straffarbete *utöfver två år*, men likväl begått mindre förbrytelser, som medfört förlust af medborgerligt förtroende; och har Herr Rydin af sådan anledning föreslagit: «att Riksdagen aflåter underdånig skrifvelse med anhållan att Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, huruvida icke för minderåriga straffångar, som ej fyllt 18 år, men icke begått förbrytelser, som medföra straffets undergående vid Nya Varfvet vid Göteborg, särskilda fångelser må kunna bestämmas och deras bestraffningar derstädes förenas med särskilda åtgärder för straffångars undervisning och sedliga förbättring.»

I sin motion har emellertid Herr Rydin omförmålt, hvad äfven Justitieombudsmannens embetsberättelse till innevarande Riksdag utvisar, att ehuru åtskilliga åtgärder i det af Riksdagen angifna syfte redan vidtagits, de i Riksdagens berörda skrifvelse gjorda framställningar likväl ännu icke blifvit af Kongl. Maj:t slutligen pröfvade, utan har skrifvelsen öfverlemnats till Kongl. Fångvårdsstyrelsen för afgifvande af utlåtande, hvilket dock ännu icke till Kongl. Maj:t inkommit; och enär, enligt hvad Herr Rydin jemväl upplyst, Kongl. Fångvårdsstyrelsens utlåtande inom kort tid läser vara att förvänta, synes det Utskottet lämpligt att man afvaktar de åtgärder, hvartill Riksdagens redan aflåtna skrifvelse vidare kan föranleda, innan Riksdagen i samma ämne, som denna afsett, gör någon ny framställning, hvadan Utskottet, på samma gång det erkänner vigten och behovet af de ifrågasatta bestämmelserna, likväl anser sig böra hemställa,

att Herr Rydins motion, så vidt den afser aflåtande af en underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t, icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 8 Februari 1877.

På Utskottets vägnar:

ERIC SPARRE.